

Lisäperustelut

Huvivenesatamien jätehuolto

Merenkulun ympäristönsuojelulain (MYSL) tarkoituksena on mm. ehkäistä alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista kieltämällä haitallisten aineiden päästäminen veteen ja ilmaan tai rajoittamalla tällaisten alueiden päästöjä. Lain tarkoituksena on myös järjestää alusten tavanomaisesta toiminnasta peräisin olevien jätteiden vastaanotto satamissa.

Satamalla tarkoitetaan paikkaa tai maantieteellistä aluetta, jonka rakenteet ja varustelu on suunniteltu mahdollistamaan alusten, mukaan lukien huvialusten, huviveneiden tai kalastusalusten, vastaanottaminen, mukaan lukien sataman toimivaltaan kuuluva ankkurointialue, ei kuitenkaan paikkaa tai aluetta, jonka aluksille tarkoitetut rakenteet ja palvelut sekä käyttäjä- ja jätemäärät ovat vähäiset.

MYSL 9. luvun 1 §:n mukaan sataman pitäjän on huolehdittava siitä, että satamassa on riittävät vastaanottolaitteet, joihin voidaan ottaa vastaan kyseistä satamaa tavanomaisesti käyttävistä aluksista peräisin olevat jätteet, ottaen huomioon:

- 1) sataman käyttäjien toiminnalliset tarpeet;
- 2) sataman koon ja maantieteellisen sijainnin;
- 3) satamassa käyvien alusten tyyppin; ja
- 4) 10 luvun 5 §:ssä säädettyt mahdolliset vapautukset.

MYSL:ssa huvivene on määritelty siten, että sillä tarkoitetaan urheilukäyttöön tai vapaa-ajan viettoon tarkoitettua alusta, jonka rungon pituus on vähintään 2,5 metriä ja enintään 24 metriä, sen tyyppistä ja käyttövoimasta riippumatta, jos sitä ei käytetä kaupalliseen tarkoitukseen. Huvivenesatama on sellainen, joka palvelee pääasiassa huvialuksia ja huviveneitä.

Rakenteiltaan ja palveluiltaan sekä käyttäjä- ja jätemääriltään vähäinen paikka tai alue on määritelty siten, että rakenteiltaan ja palveluiltaan sekä käyttäjä- ja jätemääriltään vähäisenä pidetään seuraavia paikkoja tai alueita:

- 1) huviveneiden vastaanottamiseen tarkoitettua paikkaa tai aluetta, jossa on alle 25 venepaikkaa tai jonka yhteydessä on alle 25 huviveneen talvitelakointipaikkaa;
- 2) vähittäisliikkeen tai ravitsemisliikkeen laituria, jota käytetään ainoastaan mainitussa liikkeessä asiointiin tai asioinnin ajan;

Kuopion kaupunki

Alueellinen ympäristönsuojelu

12.2.2025

Julkinen

- 3) ainoastaan vesiliikennelain 110 §:n mukaisesti rekisteröintivelvollisuuden ulkopuolelle jäävien vesikulkuneuvojen vastaanottamiseen tarkoitettua paikkaa tai aluetta;
- 4) maankäyttö- ja rakennuslain 75 §:n mukaisella ranta-asemakaavassa tunnistetulla yhteiskäyttöalueella sijaitsevaa huviveneiden kiinnittymisen mahdollistavaa rakennetta, joka on yksinomaan rantakunnan osakkaiden käytössä;
- 5) pääsääntöisesti asuin- tai vapaa-ajankiinteistöille liikennöintiin tarkoitettujen alusten kiinnittymiseen tarkoitettua paikkaa tai aluetta, kun mainittujen kiinteistöjen jätehuolto on kunnan järjestämä;
- 6) kalastusalusten vastaanottamiseen tarkoitettua paikkaa tai aluetta, joka on ainoastaan yksittäisen ammatinharjoittajan käytössä; tai
- 7) muuta vastaavaa paikkaa tai aluetta.

Vesiliikennelain (782/2019) mukaan rekisteröintivelvollisuuden piirissä on moottorilla varustettu vesikulkuneuvo, jonka moottoriteho on moottorin valmistajan ilmoituksen mukaan vähintään 15 kilowattia, sekä moottorilla tai purjeella varustettu vesikulkuneuvo, jonka rungon pituus on valmistajan ilmoituksen mukaan vähintään 5,5 metriä.

Valtioneuvoston asetuksen (76/2010) 7. luvun 1 §:ssä täsmennetään jätteiden vastaanottojärjestelyä siten, että satamassa jätteiden vastaanotto voidaan järjestää joko siten, että satamassa on pysyvä vastaanottolaitte tai siten, että satamaan tarvittaessa tilataan jätteiden vastaanottopalvelu.

MYSL 9. luvun 4 §:n mukaan huvivenesataman pitäjän on huolehdittava siitä, että huvivenesatamassa on riittävät erilliset vastaanottolaitteet vähintään käymäläjätevesille ja sekalaiselle yhdyskuntajätteelle.

Huvivenesataman, jossa alukset ovat kiinnittyneinä pääsääntöisesti pidempään kuin kolme yötä, pitäjän on kuitenkin huolehdittava siitä, että huvivenesatamassa on riittävät erilliset vastaanottolaitteet ainakin seuraaville jätelajeille:

- 1) öljypitoiset jätteet;
- 2) käymäläjätevedet;
- 3) sekalainen yhdyskuntajäte;
- 4) vaaralliset jätteet.

Poikkeuksena on säädetty kuitenkin siitä, että huvivenesataman pitäjä voi järjestää jätteiden vastaanoton sopimalla kohtuullisella etäisyydellä lähialueella olevan vastaanottolaitteen käyttöoikeudesta. Tällöin huvivenesatamassa on oltava sen käyttäjien helposti saatavilla tieto tällaisesta järjestelystä sekä kyseisen vastaanottolaitteiston sijainnista ja aukioloajoista. Huvivenesataman jätteiden vastaanottoa mitoitettaessa on myös otettava huomioon toisista huvivenesatamista tulevat käyttäjät.

MYSL 9. luvun 5 §:n mukaan sataman pitäjän on laadittava sataman jätehuoltosuunnitelma aluksista peräisin olevien jätteiden jätehuollon järjestämisestä satamassa.

Sataman jätehuoltosuunnitelmassa on kuvattava aluksista peräisin olevien jätteiden vastaanotto, keräys, varastointi, käsittely ja hyödyntäminen sekä muu jätehuolto. Jätehuoltosuunnitelmassa on lisäksi kuvattava aluksilta perittävien maksujen suuruus ja laskentaperusteet. Jätehuoltosuunnitelmassa on kuvattava aluksilta peräisin olevien jätteiden jätehuollossa noudatettavat turvallisuustoimenpiteet, ellei niitä ole kuvattu muussa sataman toimintaa koskevassa toimivaltaisten viranomaisten hyväksymässä suunnitelmassa. Sataman jätehuoltosuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon sataman koko ja luonne sekä satamaa käyttävät alustyyppit.

Jos huvivenesatamalla on sopimus vastaanottolaitteen käyttöoikeudesta, on tämän sopimuksen sisältö kuvattava sataman jätehuoltosuunnitelmassa. Satama voi tehdä toisen samalla maantieteellisellä alueella sijaitsevan sataman kanssa yhteisen jätehuoltosuunnitelman, jossa määritetään vastaanottolaitteiden tarve ja saatavuus kunkin sataman osalta erikseen.

Satamassa on noudatettava jätehuoltosuunnitelmaa sen jälkeen, kun se on hyväksytty. Lisäksi jätehuollon toteuttamiseksi tarpeellisia toimia ja vastaanottolaitteiden kuntoa on seurattava, havaitut puutteet korjattava viivytyksettä ja jätehuollon toimia jatkuvasti kehitettävä.

MYSL 9. luvun 6 §:n mukaan sataman jätehuoltosuunnitelma on esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella satama sijaitsee. Huvivenesataman ja sellaisen kalastussataman, johon vuosittain purettu saalismäärä on alle 20 000 kilogrammaa, jätehuoltosuunnitelma on kuitenkin esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

Sataman pitäjän on päivitettävä ja esitettävä jätehuoltosuunnitelma toimivaltaisen viranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi vähintään viiden vuoden välein. Lisäksi suunnitelma on päivitettävä ja esitettävä toimivaltaisen viranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi, jos sataman toiminta tai satamaan jätettävien jätteiden laatu, määrä tai jätehuolto muuttuu merkittävästi.

Sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksyttävä, jos jätteiden vastaanotto ja vastaanottolaitteet täyttävät MYSL:n ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätehuoltosuunnitelmaa hyväksyessään antaa määräyksiä tarvittavista vastaanottolaitteista ja siitä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaaville ja heidän

edustajilleen, sekä muista suunnitelman toteuttamisen kannalta tarpeellisista seikoista.

Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on merkittävä suunnitelma ympäristönsuojelulain (527/2014) 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

MYSL 9. luvun 7 §:n mukaan ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä ELY-keskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille ja käyttäjille sekä heidän edustajilleen, toimivaltaisille viranomaisille sekä muille tahoille, joille jätehuoltosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta ja sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman luonnos on pidettävä nähtävillä ennen sen esittämistä hyväksyttäväksi sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille tahoille ilmoitustaulullaan, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kirjeitse tai joillain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sataman pitäjän tulee saattaa satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaavien ja heidän edustajiensa saataville seuraavat sataman jätehuoltojärjestelyitä koskevat ajantasaiset tiedot sähköisesti ja siten, että kaikki sataman merkittävät käyttäjäryhmät saavat niistä tiedon:

- 1) satamassa olevien jätteiden vastaanottolaitteiden sijainti kunkin laituri paikan osalta ja niiden mahdolliset aukioloajat;
- 2) luettelo aluksilta peräisin olevasta jätteestä, jonka jätehuollosta satama vastaa;
- 3) luettelo yhteyspisteistä, satamassa olevista jätteiden vastaanottolaitteista vastaavista toimijoista ja tarjolla olevista palveluista;
- 4) kuvaus jätteenhoito menettelyistä; ja
- 5) kuvaus maksujärjestelmästä mukaan lukien maksujen määräytymisen periaatteet ja hinnat.

Sataman, joka on merkitty alusliikennepalvelulain 20 a §:ssä tarkoitettuun merenkulun tiedonhallintajärjestelmään, pitäjän on lisäksi ilmoitettava tiedot seurantadirektiivissä tarkoitettuun unionin merenkulun tiedonvaihtojärjestelmään.

Kuopion kaupungin venepaikkojen vuokrausehdoissa on mainittu mm., että soutu-, puisto- ja telarantavenepaikalla voi omalla vastuullaan säilyttää soutuveneen talven yli. Soutuvene ja telaston leveys voi olla enintään 1,6 m ja moottoriteho enintään 20 hv. Venepaikkaa ei saa käyttää varastotarkoitukseen eikä venepaikoilla saa säilyttää eikä käsitellä ympäristölle vaarallisia aineita.

Kuopion kaupunki vuokraa myös veneiden talvisäilytyspaikkoja, jotka ympäristönsuojeluviranomaisen tulkinnan mukaan etenkin ranta-alueilla (alle 100 m vesistöä) tulkitaan kuuluvaksi MYSL:n soveltamisen piiriin. Tällöin ne tulisi huomioida satamien jätehuoltosuunnitelmissa ja vaikka eivät kuuluisi, niin niissä pätevät jätelain mukainen yleisen jätehuollon järjestämisvelvollisuus ja sataman pitäjän velvollisuus roskaantumisen ehkäisemiseksi (JL 28 ja 76 §:t).

Huvivenepaikoiksi katsotaan aisapaikat, poijupaikat, peräpaalupaikat, peräpoijupaikat, laituripaikat, talvisäilytyspaikat, soutuvenepaikat, puistovenepaikat ja telarantapaikat. Pääsääntö on että alle 25 paikkaiset alueet ovat ns. vähäisiä paikkoja, joilta ei edellytetä jätehuoltosuunnitelmaa ja ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemistä. MYSL 1. luvun 8 §:ssä on kuitenkin 6 muutakin tulkintavaihtoehtoa, jotka edellyttävät lisäselvityksiä. Rajatapauksissa asia ratkaistaan sataman käyttäjien tarpeiden ja satamissa muodostuvien jätteiden perusteella.

Alueellisilla ympäristöpalveluilla on vuonna 2025 on tarkoitus kiertää Kuopion kaupungin veneiden talvisäilytyspaikat läpi, koska ne pääosin puuttuvat jätehuoltosuunnitelmista. Satamien määräaikaisvalvonnan lisäksi kierretään tarvittaessa myös pienemmät ja toisiaan lähellä olevat huvivenesatamat, jolloin kartoitetaan kuuluvatko ne MYSL:n soveltamisen piiriin vai ei.

Jätehuoltosuunnitelmien voimassa olo päivitettävä viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä ilmoituksesta. Tarvittaessa aikaisemmin, mikäli siihen on edellä mainitun perusteella tarvetta.